

**MENSELIJK
EERLIJK
DUURZAAM**

GROENLINKS DORDRECHT

“Als we niks doen, wordt de aarde warmer en de samenleving armer. Dus het is tijd voor actie want Dordrecht is jouw stad, mijn stad, onze stad!”

Chris van Benschop, lijsttrekker GroenLinks Dordrecht

DORDRECHT IS JOUW STAD, MIJN STAD, ONZE STAD.

Dordtenaren zijn trots op hun stad, de stad waar zij wonen, werken en leven. En terecht, want wat hebben we een prachtige stad met een historisch centrum, een groen buitengebied en water in overvloed. Toch kan het beter, het moet beter.

Dagelijks spreken wij Dordtenaren die geen huis kunnen vinden, de rekeningen niet kunnen betalen, geen werk kunnen vinden. Gewoon de basisdingen die voor zoveel mensen vanzelfsprekend zijn. Dit kan zo niet langer en het moet echt anders.

Er liggen grote uitdagingen voor ons de komende jaren. Er is een enorm tekort aan betaalbare woningen. Er staat een energietransitie voor de deur die vraagt om investering en lef. Er leven nog steeds mensen in armoede. En diversiteit en inclusie zijn woorden die veel besproken worden maar waar we in de praktijk weinig van terug zien.

Ik ben trots op het programma dat voor je ligt. Het is menselijk, eerlijk en duurzaam. Een programma waaruit blijkt dat we keuzes moeten maken en wij niet bang zijn dat ook echt te doen. Dordrecht moet bewoonbaar worden voor al die mensen die geen betaalbare woning kunnen vinden, de focus verleggen van duur naar betaalbaar bouwen. We moeten Dordrecht leefbaar houden door te investeren in duurzaamheid, energietransitie en groen. Een stad die ademt en letterlijk en figuurlijk ruimte biedt. Met groen om te spelen, te leven en te genieten.

We vergroten de bestaanszekerheid van onze inwoners doormiddel van een ruimhartig armoedebeleid zodat bijvoorbeeld mensen in de bijstand mogen bijverdienen en we mensen met schulden ondersteunen hieruit te komen. We vergroten de kansengelijkheid van kinderen en jongeren door te investeren in het onderwijs, en door te investeren in een diversiteitsbeleid zodat je achternaam niet langer je kansen bepaalt.

We moeten van koers wijzigen nu het nog kan.

De meest gestelde vraag die we zullen krijgen naar aanleiding van dit programma zal zijn: “oh ja? En hoe gaat GroenLinks dat dan betalen?”. Het antwoord is verrassend simpel: Door prioriteiten te stellen en in dit programma lees je die van ons.

Laten we samen opstaan voor een groene, gezonde toekomst voor al onze inwoners en de generaties die nog komen. Zodat iedere (toekomstige) Dordtenaar trots kan zijn op de stad en we een Dordrecht achterlaten waar we trots op kunnen blijven.

Want Dordrecht is jouw stad, mijn stad, onze stad!

Chris van Benschop
lijsttrekker GroenLinks Dordrecht

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'C' and 'B' intertwined.

Necdet Burakçin

**Frans-Bauke van
der Meer**

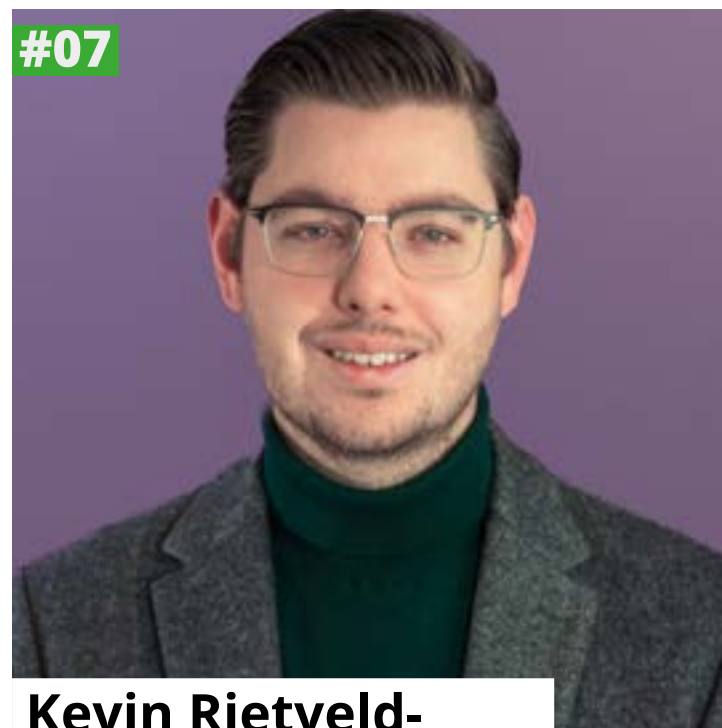
Yara van Engelen

Paul den Hartog

Abdullah Uysal

**Kevin Rietveld-
Hagedoorn**

Kitty Kruger

- #09 Lies Brandhof**
- #10 David Timmer**
- #11 Jonathan de Lijster**
- #12 Ab de Buck**
- #13 Willy Verbakel**
- #14 Judith Westeneng**
- #15 Georgios Davrados**
- #16 Mary Ruisch**

Inhoud

Voorwoord lijsttrekker Chris van Benschop

De kandidatenlijst

Wat heeft Groenlinks Dordrecht bereikt

01. Dit is ons Dordrecht

- Voor eerlijk delen en meer gelijke kansen
- Voor een stad met voldoende en betaalbare woningen
- Voor een duurzame en groene stad
- Voor een stad waarin iedereen zichzelf kan zijn
- We doen dit samen

02. Bestaanszekerheid

- Minimumloon omhoog
- Basisinkomen
- Op tijd de juiste hulp bieden
- Overnemen van schulden
- Samenwonen geen straf
- De Dordtpas
- Collectieve zorgverzekering

03. Zorg en gezondheid

- Gezond leven stimuleren
- Goede samenwerking tussen zorgaanbieders
- Ruimte voor maatwerk
- Dicht bij huis
- Wonen en zorg combineren
- Aanpakken van wachtlijsten
- Coffeeshops

04. Onderwijs

- Meer kansengelijkheid
- Aansluiting bij werk
- Kwaliteit van onderwijs verhogen
- Sport, creativiteit en cultuur stimuleren
- Scholen waar iedereen zichzelf kan zijn
- Gezonde lucht in scholen

05. Diversiteit en samenleving

- We praten met mensen, niet over mensen
- Actief beleid binnen de gemeente
- De gemeente leeft voor en stimuleert verandering
- We halen letterlijke en figuurlijke drempels weg
- Informatie wordt makkelijker te vinden en te begrijpen
- Diversiteit viert
- We helpen bij inburgering, ook voor tijdelijke inwoners

06. Klimaat en milieu

- Energiebesparing
- Energiearmoede tegengaan
- Duurzame energie
- Verwarming en verkoeling

02/03

04/05

08

11

12

12

12

12

12

15

16

16

16

16

16

16

19

20

20

20

20

20

21

21

23

24

24

24

24

24

24

27

28

28

28

28

28

28

28

31

32

32

32

32

- Duurzame mobiliteit
- Schone bodem, water en lucht
- Minder geluid
- Vuurwerkverbod

07. Economie en werk

- ‘Circulair, tenzij’
- Samen helpen we iedereen aan passend werk
- Soepeler omgaan met de regels rondom uitkeringen om werk aan te moedigen
- We zetten in op hergebruik, reparatie en delen
- Minder afval, duurzame afvalverwerking
- Lokaal eten maken, lokaal te koop

08. Leefomgeving en veiligheid

- Wijken zijn afwisselend, levendig en toegespitst op hun inwoners
- Leven met de natuur
- Bomen en planten
- Natuurlijk en sociaal groenonderhoud
- Veiligheid staat voorop en wordt aangepakt
- Geen rommel of afval op straat

09. Bouwen en wonen

- Meer woningen, maar wel op de goede plek
- Duurzaam wonen, met aandacht voor de natuur en de omgeving
- Bouwen wat nú nodig is
- Iedereen moet overal kunnen wonen
- Beleid om ook in de toekomst goed te blijven wonen
- Duurzaamheid in woningen

10. Cultuur, vrije tijd en sport

- Elke wijk heeft een multifunctioneel wijkcentrum als ontmoetingsplaats
- Iedereen moet een kunst-, cultuur- of sportcursus kunnen volgen
- Het Energiehuis werkt als hub met verbindingen in de wijk
- Atelierbeleid en cultuurbudget
- De bibliotheek wordt ondersteund
- Kunst hoort in de openbare ruimte en we zorgen er goed voor
- Evenementen doen we samen en duurzaam
- We zorgen voor veilige, passende en duurzame manieren om te spelen en bewegen

11. Burgerparticipatie en democratie

- Inwoners krijgen meer inspraak en meer zeggenschap
- Er komen adviesplatforms voor alle groepen inwoners
- We zijn kritisch over beslissingen die gebaseerd zijn op beschikbare statistiek of big data
- De stad is van ons allemaal en dat vraagt om samenwerking

12. Financieel beleid en transparantie

- Duidelijke communicatie
- Financiële ondersteuning voor de raad
- Financiële expertise in de gemeente
- Korte termijn & lange termijn gevolgen
- Hoe gaan wij onze plannen financieren

32
33
33
33

35

36

36

36

36

36

36

39

40

40

40

40

40

40

43

44

44

44

44

44

44

47

48

48

48

48

48

48

49

51

52

52

52

52

55

56

56

56

56

56

56

WAT HEEFT GROENLINKS DORDRECHT BEREIKT?

In de afgelopen periode zat GroenLinks in de oppositie met vier zetels. Die basis hebben we gebruikt om veel initiatieven te nemen en steun bij andere partijen te zoeken (en vaak te vinden) voor onze ideeën. Dat heeft onder meer geleid tot:

- ✓ meer aandacht en soms hogere ambities voor sociale woningbouw;
- ✓ meer aandacht voor en gesprek over diversiteit in de samenleving;
- ✓ uitbreiding van het armoedebeleid (o.a. stimuleren van tandartszorg voor kinderen en maatregelen tegen menstruatiearmoede);
- ✓ aanscherping van klimaatbeleid;
- ✓ meer aandacht voor duurzame bouw en bedrijven;
- ✓ input en meer aandacht voor natuur en biodiversiteit;
- ✓ openbare toiletten;
- ✓ druk om cultuurbeleid te verbreden;
- ✓ verbetering van ruimte voor participatie van burgers en organisaties (al moet daar nog veel aan verbeterd worden).

Hoofdstuk 1

DIT IS ONS DORDRECHT

We staan voor grote uitdagingen: de klimaatcrisis, de woningcrisis, armoede in vele vormen. Deze problemen vragen om groene en rechtvaardige oplossingen die voor ons allemaal werken. In Dordrecht kunnen we de koers veranderen. Om met zijn allen te laten zien voor welk Dordrecht wij staan: gelijkwaardig, duurzaam en eerlijk. Voor een betaalbare woning voor iedereen. Voor het verminderen van armoede en ongelijkheid. Voor goede zorg. Voor een echte aanpak van de klimaatcrisis. Voor schone lucht en heel veel natuur in de buurt.

VOOR EERLIJK DELEN EN MEER GELIJKE KANSEN

Bestaanszekerheid is een basisrecht. Voor alle Dordtenaren. Iedereen verdient het om mee te komen in de maatschappij. We zetten ons in om mensen in armoede en met schulden te helpen en zorgen dat werk loont. We starten met een pilot voor het basisinkomen. We zorgen voor gelijke kansen in het onderwijs en stimuleren sport en cultuur. We stimuleren gezond leven, pakken wachtlijsten in de zorg aan en maken ruimte voor maatwerk in de zorg.

VOOR EEN STAD MET VOLDOENDE EN BETAALBARE WONINGEN

Wonen is een recht en geen privilege. Er zijn onvoldoende sociale huurwoningen. Huurprijzen in de particuliere sector zijn hoog en koopwoningen zijn niet te betalen voor een groot deel van onze inwoners. GroenLinks wil dat de stad bouwt naar de behoefte van de inwoners. Dat betekent: meer sociale huurwoningen en betaalbare koopwoningen.

VOOR EEN DUURZAME EN GROENE STAD

Als we niet snel in actie komen, laten we een onbewoonbare wereld achter. Het goede nieuws is dat we er iets aan kunnen doen, ook lokaal. GroenLinks wil zorgen voor duurzame energie, het terugdringen van energiegebruik (door bijvoorbeeld het isoleren van woningen) en beter openbaar vervoer. De energietransitie moet eerlijk verlopen. Energiearmoede bestrijden we door huizen te isoleren en subsidies vooral ten goede te laten komen aan mensen met een laag inkomen. We gaan voor schone bodem, water en lucht. En geven ruimte aan groen.

VOOR EEN STAD WAARIN IEDEREEN ZICHZELF KAN ZIJN

GroenLinks gaat voor een stad waarin iedereen zich welkom voelt en mee kan doen. Elke vorm van uitsluiting, discriminatie en racisme is onacceptabel. Diversiteit is het uitgangspunt, inclusiviteit de norm en antidiscriminatie het actiepunt.

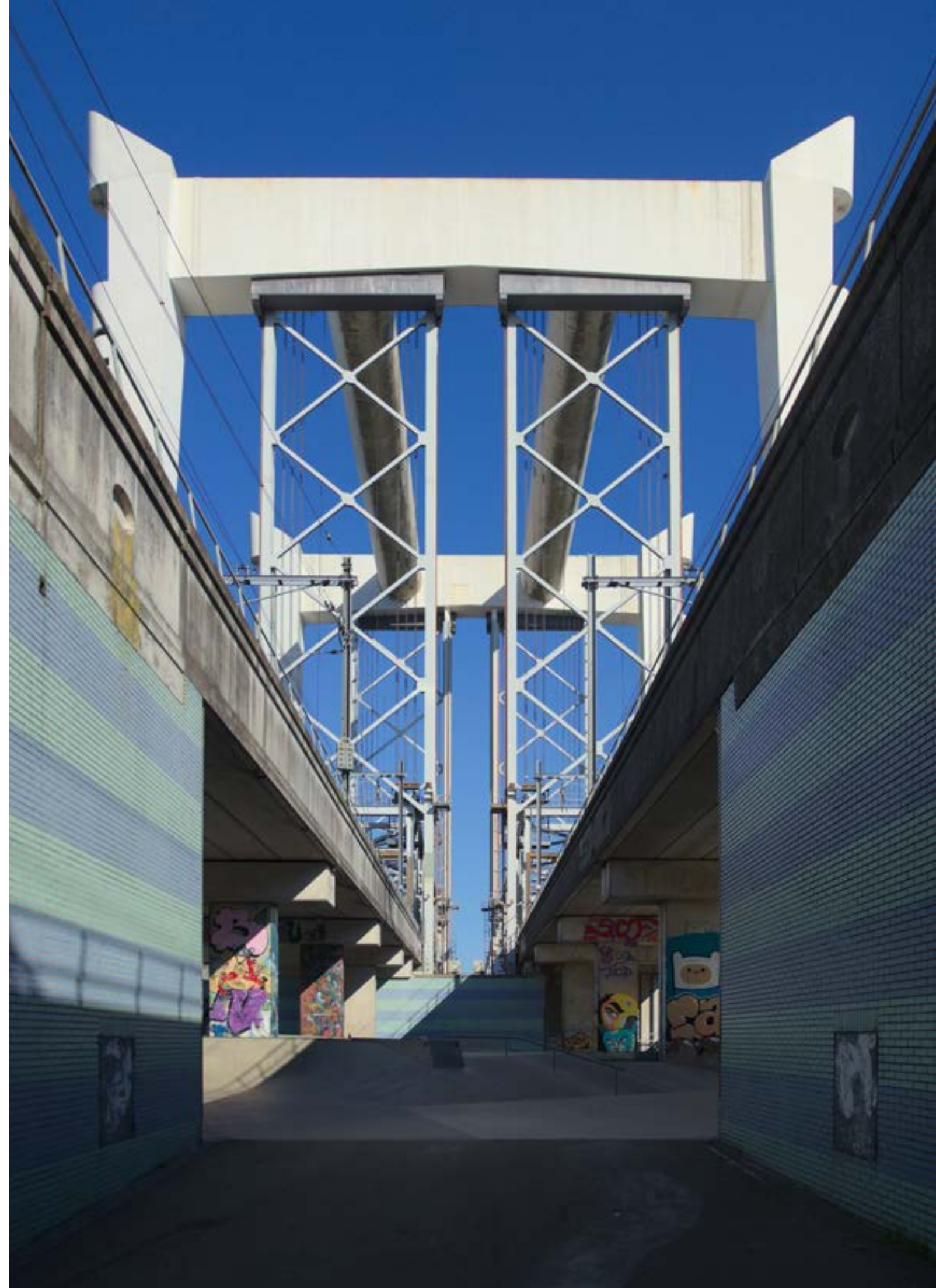
WE DOEN DIT SAMEN

Dordtenaren, organisaties en de gemeente kunnen alleen samen deze verandering tot stand brengen. Daarom willen we zorgen dat iedereen kan meedenken, meepraten, meebeslissen en meedoen.

We laten ons inspireren door de ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties die voor alle landen en ook lokaal gelden¹. Deze bieden volop kansen om bij te dragen aan een betere stad en betere toekomst. We kijken daarbij ook naar wat we van onze zustersteden Bamenda (Kameroen), Dordrecht (Zuid-Afrika), Hastings (VK), Recklinghausen (Duitsland) en Varna (Bulgarije) kunnen leren en wat we samen met hen kunnen doen om de doelen te realiseren. GroenLinks wil de stedenbanden met deze zustersteden continueren.

Minder ongelijkheid versterkt solidariteit en betrokkenheid van de inwoners van onze stad. Werken aan een duurzame omgeving zorgt voor nieuwe werkgelegenheid. Beide zaken kunnen aan welvaart en welzijn ten goede komen. Maar daarvoor is verandering nodig in Dordrecht. GroenLinks gaat daarvoor. In dit programma vertellen we hoe we dat aanpakken. We willen hiermee in gesprek met Dordtenaren, bedrijven, ondernemers en organisaties over hoe we de plannen verder vormgeven en aanvullen.

¹ Voor meer informatie, zie: SDG Nederland en Rijksoverheid.nl

Hoofdstuk 2

BESTAANSZEKERHEID

In Dordrecht leeft 1 op de 12 huishoudens in armoede. Voor kinderen geldt zelfs dat 1 op de 7 in armoede leeft. Dit kan en mag niet volgens GroenLinks. Armoede betekent: minder kansen voor kinderen, hogere babysterfte, slechtere gezondheid, ongezonder eten, slechtere huisvesting en een korter leven. Als die situatie lang duurt, kan armoede van generatie op generatie overgaan. Armoede betekent ook hogere kosten en minder welvaart voor de stad. Het terugdringen van armoede is voor GroenLinks erg belangrijk. De gemeente doet al veel, maar er is méér nodig.

MINIMUMLOON OMHOOG

GroenLinks wil dat het minimumloon wordt verhoogd naar € 14 per uur en zet zich hiervoor in. De gemeente moet dit loon als werkgever dus ook minimaal betalen.

BASISINKOMEN

GroenLinks wil dat de gemeente Dordrecht zich bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken aanmeldt voor een experiment met het basisinkomen. Met een basisinkomen kan armoede voor een belangrijk deel worden verminderd.

OP TIJD DE JUISTE HULP BIEDEN

In Dordrecht bestaan programma's tegen armoede en schulden, zoals 'Samen tegen Armoede' en 'Kom uit je Schuld'. Deze programma's moeten doorgaan en versterkt worden. Hiermee komen mensen met schulden op tijd in beeld ('vroegsignalering') en kunnen we eerder helpen. We hebben hiervoor de hulp nodig van mensen in de buurt. Medewerkers in wijkcentra, bij corporaties, scholen en huisartsen letten op en sturen mensen naar de bestaande programma's. We zetten hierbij in op goede samenwerking en praten specifiek met scholen over kinderen die zonder ontbijt en lunchtrommel op school komen. Ook vindt GroenLinks het belangrijk dat de gemeente persoonlijk hulp aanbiedt aan wie dat wil en nodig heeft. Zelfhulpgroepen voor het omgaan met geld worden gestimuleerd. GroenLinks vindt het belangrijk dat hulp past bij de mensen die deze hulp nodig hebben. Bij de Sociale Dienst moeten daarom niet de regels voorop staan, maar armoedebestrijding en het bevorderen van deelname aan de samenleving.

OVERNEMEN VAN SCHULDEN

GroenLinks wil dat de gemeente mensen die schulden hebben waar ze niet zelf vanaf kunnen komen helpt door op hun verzoek deze schulden over te nemen. De schuldeisers en mensen met schulden (schuldenaars) hebben vanaf dat moment alleen nog met de gemeente te maken. De gemeente maakt afspraken met de schuldeisers. Zo hoeven schuldenaars niet met iedere schuldeiser apart tot een regeling te komen. De aflossing van de schulden vindt via de gemeente plaats. Als dat goed verloopt, scheldt de gemeente een deel van de schulden kwijt, zodat het aflossen van schulden niet te lang duurt en de schuldenaar weer volop in

de samenleving kan meedoen. De gemeente is vaak zelf ook schuldeiser. GroenLinks vindt dat de gemeente in dat geval zelf het goede voorbeeld moet geven.

SAMENWONEN GEEN STRAF

Mensen die van een bijstandsuitkering leven, krijgen minder uitkering als ze met andere volwassenen in een huis wonen, omdat woonkosten gedeeld kunnen worden. Dat wordt de 'kostendelersnorm' genoemd. GroenLinks wil dat deze regeling minder streng wordt toegepast, bijvoorbeeld in het geval van een thuiswonend kind dat 21 jaar oud wordt. De uitkering van de ouder(s) zou dan niet verlaagd moeten worden.

DE DORDTPAS

GroenLinks wil dat de Dordtpas zo goed mogelijk bijdraagt aan armoedebestrijding en participatie in de stad. Daarom wil GroenLinks de Dordtpas evalueren en waar nodig verbeteren. Dat geldt ook voor de ondersteuning door de Stichting Leergeld en het Jeugdcultuurfonds om zo kinderen actief mee te laten doen. En we willen dat scholen en sociaal werkers het gebruik van de Dordtpas promoten.

COLLECTIEVE ZORGVERZEKERING

GroenLinks wil dat er een collectieve zorgverzekering blijft voor inwoners die in armoede leven. Tandzorg moet daarin ook vergoed worden.

Hoofdstuk 3

ZORG EN GEZONDHEID

Personeel in de zorg werkt hard en met ongelooflijk veel toewijding. Maar nog steeds zijn er wachtlijsten in de zorg. Die groeien zelfs. En mede daardoor wordt niet iedereen bereikt die zorg of hulp nodig heeft. Ook gaat er nog steeds te weinig aandacht en geld naar preventie. De corona-periode heeft bewezen dat samenwerking en afstemming tussen zorgverleners betere zorg oplevert dan concurrentie en marktwerking. Het is ook duidelijk dat de samenwerking in de zorg beter kan. GroenLinks gaat voor een stevige inzet op preventie en wil toegankelijke zorg voor iedereen, dichtbij huis, gebaseerd op vertrouwen in de deskundigheid en verantwoordelijkheid van professionals.

GEZOND LEVEN STIMULEREN

Gezond eten, bewegen en mensen ontmoeten zijn belangrijk om gezondheidsproblemen te voorkomen. GroenLinks wil dit stimuleren. De gemeente zou bijvoorbeeld kunnen zorgen voor voorlichting op scholen. Verder kan de gemeente mensen aanmoedigen om te sporten en mee te doen aan culturele activiteiten. Bewegen moet worden gestimuleerd door ruimte voor sport en spel in de woonomgeving en door aantrekkelijke wandel- en fietsroutes. Supermarkten kunnen gestimuleerd worden om vaker gezonde producten in de aanbieding op te nemen. We willen voorlichting stimuleren, o.a. door GGD, over specifieke gezondheidsthema's, zoals seksualiteit, longproblemen, vaccinatie, alcohol, drugs en risico's van sociale media. Daarbij is intensieve samenwerking met bijvoorbeeld scholen, buurtcentra en wijkteams nodig. GroenLinks wil meer aandacht voor mentale gezondheid. GroenLinks wil daarom een lokaal preventieakkoord met speciale aandacht voor jongvolwassenen met psychische kwetsbaarheden. We willen daarin samenwerken met Team Geestkracht FNO, de organisatie voor jongeren met psychische problemen.

GOEDE SAMENWERKING TUSSEN ZORGAANBIEDERS

Mensen die werken in de zorg, zijn deskundig, zelfstandig en tonen heel veel inzet. Dat is een belangrijk uitgangspunt voor GroenLinks. We willen dat de gemeente een coördinerende en regisserende rol speelt. Verder gaan we voor samenwerking in plaats van concurrentie: we willen dat de gemeente meer inzet op samenwerking en taakverdeling tussen zorgaanbieders en dat ze minder met elkaar concurreren.

RUIMTE VOOR MAATWERK

Soms hebben huishoudens te maken met meerdere gezondheidsproblemen en daardoor met meerdere zorgaanbieders. Dan kunnen mensen het overzicht verliezen. GroenLinks heeft als uitgangspunt: 1 huishouden, 1 plan, 1 regisseur. Daarnaast vinden we het belangrijk dat er continuïteit is in de begeleiding van mensen die dat nodig hebben. Vooral als een jongere zorg krijgt, 18 jaar wordt en daardoor formeel onder andere regelgeving valt. GroenLinks vindt dat er dan meer

gebruik gemaakt kan worden van Verlengde Jeugdzorg, zodat de zorg door kan gaan. We zien ook dat door regels niet altijd de juiste zorg geboden kan worden. GroenLinks wil daarom dat sommige regels breder geïnterpreteerd kunnen worden. Specifiek willen we een ruime interpretatie van het Persoonsgebonden Budget (PGB) en de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). Hierover willen we dat de gemeente in overleg gaat en blijft met de betrokken organisaties (WMO-adviseurs, de WMO-adviesraad en indicerende partijen). Voor mensen die door regelgeving tussen wal en schip dreigen te vallen, willen we de functie van 'Sociaal Pontonnier' voortzetten. Dat is een hulpverlener die, waar mensen tussen de wal en het schip dreigen te vallen, in overleg met hen en zorgaanbieders met oplossingen komt.

DICHT BIJ HUIS

GroenLinks vindt het belangrijk dat de zorg toegankelijk is en dicht bij huis. Om dat te bereiken wil GroenLinks inzetten op de volgende plannen:

- GroenLinks wil de wijkteams en sociale teams versterken en hun regierol vergroten. Ook GGZ-gebiedsteams worden versterkt en soms kunnen zij de regierol van de wijkteams overnemen. Al deze teams maken gebruik van informele aanspreekpunten, zoals wijk- en jongerenwerkers. Zij kunnen problemen signaleren en mensen verwijzen naar de wijkteams en sociale teams.
- We willen ook dat deze informele aanspreekpunten meer ruimte krijgen om initiatieven te nemen en problemen op te lossen.
- In elke wijk komt minstens één centraal punt als loketfunctie voor zorg en één voor ontmoeting en gebruik van een maaltijd. Daartoe werken wijkteams, zorginstellingen, buurtcentra en woonzorgcentra samen. Over 4 jaar is er geen wijk meer zonder afspraken over deze samenwerking en (tijdelijke) opvang van inwoners die zorg behoeven.
- We willen de toegankelijkheid en informatievoorziening verbeteren, via internet, maar ook op papier.

WONEN EN ZORG COMBINEREN

GroenLinks wil dat de gemeente (nieuwe vormen van) huisvesting van bijzondere groepen in de wijken stimuleert (zie hiervoor

ook het hoofdstuk over wonen). Daarin wordt dus ook het 'beschermd wonen' meegenomen. Verder willen wij ondersteuning van Housing First, een initiatief van het Leger des Heils voor daklozen, en van buurtgezinnen en Kamers-met-aandacht-, waarbij jongeren in een kwetsbare positie inwonen bij particulieren.

AANPAKKEN VAN WACHTLIJSTEN

Om de wachtlijsten bij de GGZ en de jeugdzorg te verminderen, verwacht GroenLinks een constante inspanning van de gemeente. Dit kan onder meer door het bevorderen van betere samenwerking tussen zorginstellingen en door waar mogelijk de administratieve lasten te verminderen. Mogelijk kan ook het toelaten van meerdere zorgaanbieders helpen.

COFFEESHOPS

GroenLinks wil dat coffeeshops beschikbaar blijven, op diverse en geschikte punten in de stad. Ook willen wij dat deze coffeeshops werken op niet-commerciële basis. Zo worden klanten bediend, maar is er vooral aandacht voor voorlichting en zorg. We willen dat de gemeente zich ervoor inzet dat de productie en aanvoer op legale en gecontroleerde wijze plaatsvindt.

Hoofdstuk 4

ONDERWIJS

Helaas maakt het nog steeds heel veel uit waar kinderen opgroeien. Er is grote kansenongelijkheid. Ook zijn er niet genoeg leerkrachten. Onderzoeken geven aan dat leerlingen die om wat voor reden dan ook in het reguliere onderwijs extra aandacht nodig hebben, die niet krijgen. Daarom wil GroenLinks dat de kansenongelijkheid in het onderwijs wordt teruggedrongen en dat leerlingen de aandacht en kansen krijgen die ze verdienen.

MEER KANSENGELIJKHEID

GroenLinks wil leerachterstanden, ongelijke kansen en uitval zonder diploma voorkomen en bestrijden. Samen met scholen en andere instanties zullen hiervoor specifieke plannen worden gemaakt. Mogelijke ideeën zijn schooltijdverlenging, kleinere klassen en zomerscholen. We willen ook sterk inzetten op het ontwikkelen van taalvaardigheden en computervaardigheden voor mensen die zich daarin minder redden. Hierin zien wij vooral een rol voor de bibliotheek. In deze tijd zijn een laptop en internet een must om mee te komen in de maatschappij. Daarom willen wij dat iedere leerling de mogelijkheid heeft een laptop of iPad te gebruiken. De regelingen om ouders met een krappere beurs hierin te ondersteunen moeten worden uitgebreid en laagdrempeliger worden.

AANSLUITING BIJ WERK

GroenLinks wil ervoor zorgen dat Dordrecht goede opleidingen biedt die aansluiting hebben met het bedrijfsleven. We zetten daarbij vooral in op studenten in de zorg en technisch en praktisch geschoolde studenten. Bovendien geven we speciale aandacht aan opleidingen die nodig zijn om klimaatverandering tegen te gaan en gebruik van grondstoffen te verminderen (voor banen in de energietransitie, hergebruik- en reparatie-industrie). Om dit te bereiken gaan we in overleg met het bedrijfsleven, DaVinci, ROC en de Duurzaamheidsfabriek.

KWALITEIT VAN ONDERWIJS VERHOGEN

GroenLinks wil het lerarentekort aanpakken door het beroep van leerkracht aantrekkelijker te maken. Bijvoorbeeld door het aanstellen van klassenassistenten en vakleerkrachten. Op die manier wordt de kwaliteit van het onderwijs verhoogd en de werkdruk verlaagd.

SPORT, CREATIVITEIT EN CULTUUR STIMULEREN

School moet een plek zijn waar kinderen niet alleen de basisvaardigheden leren, maar waar ze ook hun creativiteit kunnen ontwikkelen, met cultuur en natuur in aanraking komen en waar gesport en bewogen wordt. GroenLinks wil het schoolzwemmen herinvoeren op alle scholen/groepen waar nog niet iedereen een B-diploma heeft. Met zo veel water om ons heen in

Dordrecht, moet zwemles voor alle kinderen toegankelijk zijn en niet alleen voor kinderen uit rijkere gezinnen. GroenLinks stimuleert sport, natuurbeleving en muziekles op school, waarbij wij graag zien dat dit door vakdocenten begeleid wordt. Ook willen wij dat creativiteit in de brede zin wordt gestimuleerd, mede om persoonlijke ontwikkeling, weerbaarheid en zelfstandigheid te vergroten.

SCHOLEN WAAR IEDEREEN ZICHZELF KAN ZIJN

We vinden het belangrijk dat kinderen en studenten zichzelf kunnen zijn op school, dat er sprake is van veiligheid, respect voor elkaar en gelijkwaardigheid. GroenLinks vindt het daarom belangrijk dat alle scholen voorlichting geven over onder andere seksuele diversiteit, pesten, mensenrechten, ons slavernijverleden, racisme en discriminatie. Dit kan ook bijdragen aan een ontspannen stad waar meer begrip is voor elkaar.

GEZONDE LUCHT IN SCHOLEN

We willen dat in alle scholen een goede luchtventilatie is, zodat ieder kind les krijgt in een lokaal met gezonde en frisse lucht. Behalve dat dit goed is voor de gezondheid, kunnen leerlingen zich hierdoor ook beter concentreren.

Hoofdstuk 5

DIVERSITEIT EN SAMENLEVING

GroenLinks wil een Dordrecht waar iedereen zich thuis voelt. Iedereen mag er zijn en je bepaalt zelf wie je bent. Hierbij kijken we niet naar leeftijd, beperking, afkomst, huidskleur, religie, seksuele voorkeur of gender. Diversiteit is het uitgangspunt, inclusiviteit de norm en antidiscriminatie het actiepunt.

WE PRATEN MET MENSEN, NIET OVER MENSEN

Het gesprek over diversiteit en anti-racisme kan lastig zijn. Het wordt alleen maar lastiger als niet de juiste mensen aan tafel zitten. Daarom wil GroenLinks dat er continu overleg is tussen de gemeente en de gemeenschappen die nu niet (goed) vertegenwoordigd zijn in het Gemeentehuis. We betrekken ondervertegenwoordigde organisaties en groepen actief en bespreken hoe de gemeente kan bijdragen aan een evenwichtige en eerlijke samenleving. We weten niet altijd waar problemen zijn. We nodigen inwoners dan ook uit om hun ervaringen te delen. Dit doen we door een duidelijk herkenbaar en makkelijk vindbaar Meldpunt in te richten, online en in de stad.

ACTIEF BELEID BINNEN DE GEMEENTE

Het gesprek over diversiteit, inclusie en anti-discriminatie moet meer ruimte krijgen. GroenLinks wil dus ook dat we deze ruimte maken. Daarom willen we scholing aanbieden aan medewerkers van de gemeente en andere dienstverleners om meer te leren over de samenwerking met andere culturen, achtergronden en mensen met een mentale, fysieke of taalbeperking. Ook wil GroenLinks in het college een verantwoordelijke ('portefeuillehouder') voor Diversiteit die dit thema in de breedste zin oppakt.

DE GEMEENTE LEEFT VOOR EN STIMULEERT VERANDERING

We willen dat de gemeente niet alleen zelf het goede voorbeeld geeft, maar dat ze ook anderen stimuleert zich te richten op gelijkwaardigheid. We kijken hierbij bijvoorbeeld naar het Gehandicaptenverdrag van de VN. Ook moedigen we bedrijven aan beleid te maken over inclusiviteit en gelijkheid. Hierin helpt de gemeente actief. GroenLinks wil dan ook een subsidie voor lokale bedrijven, sportclubs, scholen en vrijwilligersorganisaties waarmee ze bijvoorbeeld de Gelijk Loon Check kunnen laten uitvoeren of een interne training kunnen organiseren over antidiscriminatie.

WE HALEN LETTERLIJKE EN FIGUURLIJKE DREMPELS WEG

De drempel om mee te doen in de samenleving is voor mensen met een fysieke of mentale

beperking soms hoog. Het gaat hierbij om echte drempels, in gebouwen en op straat. Maar ook om situaties waarin mensen met een beperking worden buitengesloten, omdat zij een andere behoefte hebben waar we nu niet aan voldoen. Als GroenLinks willen we actief kijken naar het - waar mogelijk - weghalen van fysieke drempels in de openbare ruimte en bij gebouwen van de gemeente. Daarnaast onderzoeken we waar een figuurlijke drempel is opgeworpen die mensen buitensluit. We zetten hiervoor bijvoorbeeld in om een dementievriendelijke gemeente en Age Friendly City te worden. Ook willen we in samenwerking met Baanbrekend Drechtsteden bekijken of het mogelijk is om tolken laagdrempeliger aan te bieden bij afspraken op het gemeentehuis.

INFORMATIE WORDT MAKKELIJKEER TE VINDEN EN TE BEGRIJPEN

GroenLinks wil aandacht en ondersteuning voor inwoners met andere taalbehoeften, mensen die moeite hebben met lezen en schrijven (laaggeletterdheid) of met het omgaan met computers (digibetisme). We kijken hierbij met name naar de manier waarop informatie wordt aangeboden, maar zorgen ook voor bewustzijn in de samenleving door campagnes. Hierbij vragen we ook aandacht voor de omgang met mensen met een andere culturele achtergrond en mensen met geheugen- en gedragsstoornissen. Zo vragen we van de gemeente dat zij de meest gebruikte informatie - met name over rampen en crises - op haar website toegankelijk maakt in meerdere talen, waaronder Nederlands op B1-niveau en gebarentaal. Dit geldt ook voor de ondertiteling bij filmpjes. We vragen dit ook van organisaties die financieel ondersteund worden door de gemeente, zoals Stichting Leergeld en het Regionaal Energieloket.

DIVERSITEIT VIEREN EN BENUTTEN

GroenLinks wil dat de gemeente ontmoetingen tussen verschillende culturen aanmoedigt, want diversiteit leidt tot versterking en verrijking van de stad. Daarom zet GroenLinks zich in voor het vieren van diversiteit door een centrale viering van Ketikoti (1 juli), Pride en de Internationale Vrouwendag (8 maart). De gemeente draagt structureel bij aan deze vieringen. GroenLinks vraagt ook aandacht voor andere dagen met een bijzondere maatschappelijke betekenis en de gemeente ondersteunt deze.

WE HELPEN BIJ INBURGERING, OOK VOOR TIJDELIJKE INWONERS

GroenLinks wil dat nieuwe burgers zich welkom voelen en handvatten krijgen om echt onderdeel te worden van de stad. We willen ons dan ook inzetten voor een goede inburgering van bijvoorbeeld statushouders. Daarnaast willen we ook voor tijdelijke buitenlandse inwoners zoals arbeidsmigranten een kort inburgeringsprogramma.

Hoofdstuk 6

KLIMAAT EN MILIEU

De opwarming en uitputting van de aarde is een groot en urgent probleem. Het wordt warmer, droger en natter. De zeespiegel stijgt. Klimaatverandering treft mensen in kwetsbare posities het hardst en schaadt flora en fauna. Het tegengaan van klimaatverandering is een enorme uitdaging, op alle niveaus, óók lokaal. Die uitdaging is niet in de eerste plaats een last, maar een geweldige kans om over te gaan naar een gezondere, leefbaarder en eerlijker samenleving. Zij creëert ook werkgelegenheid. We moeten de plannen van Dordrecht versnellen en gaan voor een klimaatneutraal Dordrecht in 2040. Er zijn ideeën en mogelijkheden genoeg waar draagvlak voor bestaat of te vinden is. Zie bijv. het rapport 'Tussen Kolen en Parijs' van Urgenda¹.

Een gezonde leefomgeving is voor iedereen belangrijk. Daarnaast is het belangrijk dat de natuur zich kan herstellen en de biodiversiteit kan toenemen. Hiervoor is een schoner milieu nodig.

¹ [Download hier](#)
GROENLINKS DORDRECHT

ENERGIEBESPARING

Als we minder energie gebruiken, wordt energie goedkoper en kunnen we sneller met alleen duurzame energie volstaan. In samenwerking met o.a. Drechtse Stroom willen we het isoleren van woningen en andere gebouwen aanmoedigen. Verder willen we bedrijven en organisaties stimuleren om mobiliteit te verminderen en efficiënter te produceren. Hiervoor zetten we in op voorlichting, advies, voorschriften en handhaving. Ook kunnen bedrijven soms samenwerken om gezamenlijk het energiegebruik te verminderen. Wij willen die samenwerking stimuleren en faciliteren.

ENERGIEARMOEDE TEGENGAAN

Veel mensen hebben moeite hun energierekening te betalen. GroenLinks wil ervoor zorgen dat de energietransitie niet leidt tot (meer) energiearmoede. GroenLinks vindt daarom dat subsidies voor bijvoorbeeld het isoleren van woningen, het installeren van zonnepanelen en duurzame warmtevoorziening vooral bedoeld moeten zijn voor mensen met een laag inkomen. Verder willen we een ruim fonds voor leningen met lage rente en subsidies. Dit moet ook gebruikt kunnen worden door mensen die een woning huren en zelf energiemaatregelen willen nemen.

DUURZAME ENERGIE

GroenLinks wil dat meer energie duurzaam wordt opgewekt. We zetten daarom in op zonnepanelen op daken (bijvoorbeeld schooldaken), nabij infrastructuur (zoals bij parkeerplaatsen en rijkswegen), op industrieterreinen en in zogenaamde restruimtes. Windenergie willen wij mogelijk maken langs infrastructuur (zoals rijkswegen) en op industrieterreinen, om zo overlast voor inwoners en verdere aantasting van het landschap zo veel mogelijk te voorkomen. Hierover zullen we afspraken maken met coöperaties en bedrijven. Verder kan het zuiveren van afvalwater gebruikt worden voor energieopwekking. Voor zowel windturbines als zonneparken geldt dat we de locaties zorgvuldig kiezen en ruimtelijk en ecologisch inpassen, in overleg met en met compensatie voor omwonenden. De Regionale Energiestrategie (RES) Drechtsteden is daarbij een vertrekpunt. Bij dergelijke initiatieven participeert de gemeente financieel en samen met omwonenden wordt de besteding van de

opbrengsten van de energie bepaald. Naast de huidige beschikbare technieken om duurzame energie op te wekken, onderzoeken we de mogelijkheden van geothermie, aquathermie en andere nieuwe technologische mogelijkheden en nemen die, zodra die operationeel zijn, in de plannen op.

VERWARMING EN VERKOELING

GroenLinks wil dat corporaties, bedrijven en woningeigenaren worden ondersteund om de meest effectieve fossielvrije voorziening voor verwarming en verkoeling te realiseren. Op het moment dat een woning of bedrijf wordt aangesloten op een warmtenet of ander alternatief, willen wij dat verkoeling ook wordt meegenomen. Dit omdat de zomers steeds warmer worden als gevolg van klimaatverandering.

De uitbreiding van het warmtenet is alleen acceptabel als dat op termijn volledig duurzaam wordt. GroenLinks wil daarom een concreet plan om vuilverbranding als bron van warmte af te bouwen. Voor nieuwbouwlocaties willen we niet automatisch dat het warmtenet de voorkeursoplossing is, maar dat goed onderzocht wordt welke warmtevoorziening het beste is in het licht van maatschappelijke kosten, duurzaamheid en betaalbaarheid voor de bewoners/eigenaren.

DUURZAME MOBILITEIT

Om het gebruik van auto's te verminderen wordt er in samenwerking met relevante partijen geïnvesteerd in beter openbaar vervoer en betere fietsvoorzieningen (o.a. in samenwerking met de Fietsersbond). Ook willen we het delen van auto's faciliteren en geleidelijk het aantal openbare parkeerplaatsen verminderen. Er komt een autoluwe binnenstad, met parkeermogelijkheden aan de rand van centrum en stad. In het centrum worden de parkeertarieven verhoogd, behalve voor mindervaliden. Ook in andere delen van de stad wordt aan vermindering van autogebruik gewerkt en worden alternatieve manieren van vervoer, waaronder deelauto's, gestimuleerd. Er komen regels en infrastructuur voor elektrisch rijden. Ook willen we een heroverweging van de zogenaamde parkeernormen. Die normen bepalen hoeveel parkeerplaatsen per woning gerealiseerd moeten worden. Die normen willen wij naar beneden bijstellen. We willen onderzoeken

welke kansen deze vrijkomende openbare ruimte biedt voor bijvoorbeeld vergroening, klimaatadaptatie, energietransitie, speelplaatsen, ontmoetingsplekken, etc. Dordrecht krijgt weer een intercityverbinding naar het zuiden en er wordt gewerkt aan het toevoegen van een lightrailverbinding naar het noorden. Vervoer-op-maat, zoals de Drechthopper en wijkhopper wordt, uiteraard volledig elektrisch, uitgebreid. Verduurzaming van de scheepvaart wordt ondersteund. Er komt een plan van aanpak om het draagvlak voor deze maatregelen te vergroten.

SCHONE BODEM, WATER EN LUCHT

Een beter milieu betekent een schone bodem, schoon water en schone en gezonde lucht. GroenLinks wil zich daarom inzetten voor de volgende punten:

Saneringskosten worden bij de vervuiler in rekening gebracht. Ook komt er een structureel fonds voor bodemsanering bij bouwprojecten en situaties die gezondheid en natuur bedreigen. Dit fonds kan gebruikt worden als de kosten niet bij de vervuiler verhaald kunnen worden.

Dumping en lozing van gevaarlijke stoffen en van stoffen waarvan de risico's onvoldoende bekend zijn, wordt effectief tegengegaan. Voor schone en gezonde lucht hanteren wij minimaal de WHO-normen (normen van de Wereldgezondheidsorganisatie). Houtstook voor verwarming wordt verboden zodra dat wettelijk mogelijk is. Binnen de bebouwde kom wordt overige houtstook zo veel mogelijk tegengegaan.

Op termijn willen wij geen chemische industrie meer in bewoond gebied. Lozingen van PFAS en andere 'zeer zorgwekkende stoffen' wordt maximaal beperkt en zo snel mogelijk naar nul gebracht. Het is niet acceptabel dat mensen geen groente/fruit uit eigen tuin kunnen eten.

MINDER GELUID

Ook voor geluid hanteren wij de WHO-normen als maximaal aanvaardbaar. Om dit te bereiken is onder meer nodig: stiller asfalt, lagere snelheden voor gemotoriseerd verkeer en meer duurzame geluidswerende maatregelen.

VUURWERKVERBOD

Er komt een algeheel vuurwerkverbod. Bij de jaarwisseling organiseert de gemeente als alternatief bijvoorbeeld een lichtshow.

Hoofdstuk 7

ECONOMIE EN WERK

Het is belangrijk dat we een gezonde economie hebben en dat iedereen hieraan kan meedoen. De manier waarop de economische samenleving nu is ingericht, is niet goed voor mens en milieu. Het zorgt voor een steeds groter wordende ongelijkheid en het put de aarde uit. Dit is overal een groot probleem, maar we kunnen er ook in Dordrecht wat aan doen. Er moet een verandering komen richting een nieuwe, circulaire economie, met aandacht voor de aarde, onze kinderen en kleinkinderen, samenwerking en het oplossen van maatschappelijke problemen. En dus ook een economie waaraan iedereen mee kan doen.

‘CIRCULAIR, TENZIJ’

GroenLinks wil dat we overgaan naar een circulaire economie. Dat betekent dat de economie is gebaseerd op duurzame producten, dienstverlening, reparatie, hergebruik van onderdelen en materialen en recycling van afval. We nemen dus ook het motto ‘circulair, tenzij’ als uitgangspunt bij alles wat we doen als en in onze gemeente. GroenLinks wil nieuwe bedrijven aantrekken die duurzaam en circulair produceren en maken samen met hen circulaire bedrijventerreinen. Ook zorgen we dat bestaande bedrijven die op deze manier willen gaan werken dit kunnen doen. Zo zorgen we voor meer banen in een duurzame en eerlijke economie en een goede aansluiting bij de lokale arbeidsmarkt. De gemeente geeft het goede voorbeeld als het gaat om circulariteit. Denk bijvoorbeeld aan het inkopen en aanbesteden van nieuwe producten en diensten, zoals bouwen, installatietechniek, catering en onderhoud.

SAMEN HELPEN WE IEDEREEN AAN PASSEND WERK

Alle werkzoekenden krijgen de hulp die ze nodig hebben. GroenLinks wil daarom voor alle werkzoekenden een Werkmakelaar. Ook willen we een voortdurende, intensieve samenwerking met partners als Baanbrekend Drechtsteden, R-Newt, Re-start, onderwijsinstellingen, de Duurzaamheidsfabriek en lokale werkgevers. Om voor iedereen passend werk te vinden wil GroenLinks afspraken maken met werkgevers over stageplaatsen, het in dienst nemen en intern opleiden van jongeren, mensen met een beperking en mensen met een migratieachtergrond. De gemeente geeft hierin het goede voorbeeld in het eigen personeelsbeleid.

SOEPELER OMGAAN MET DE REGELS RONDOM UITKERINGEN, OM WERKEN AAN TE MOEDIGEN

Mensen met een uitkering worden soms beperkt om deel te nemen aan de economie door strenge regels. GroenLinks wil dat er soepeler om wordt gegaan met deze regels. Hiermee kunnen mensen met een uitkering bijvoorbeeld een opleiding of stage volgen, mantelzorg verlenen of vrijwilligerswerk doen zonder te worden gekort op hun uitkering. Ook willen we dat mensen met een uitkering

mogen bijverdienen tot het minimumloon. Daarnaast willen we persoonlijk maatwerk om (vrijwilligers)werk voor mensen met een uitkering mogelijk te maken.

WE ZETTEN IN OP HERGEBRUIK, REPARATIE EN DELEN

Spullen zijn er genoeg in de economie van nu, maar veel wordt maar één keer gebruikt. GroenLinks wil dat hergebruik en delen de norm wordt voor de stad en haar inwoners. Bij verbouwingen en nieuwbouw willen we daarom dat materialen worden hergebruikt en dat bij een bouwontwerp rekening wordt gehouden met hergebruik in de toekomst. GroenLinks wil dat er een depot met een reparatiewerkplaats komt waar gebruikte (bouw)materialen en onderdelen worden opgeslagen en te verkrijgen zijn. Ook willen we het delen van apparatuur en auto's aanmoedigen en mogelijk maken.

MINDER AFVAL, DUURZAME AFVALVERWERKING

We gooien als stad veel weg. GroenLinks wil daarom in gesprek met het bedrijfsleven om te zorgen voor minder verpakkingen. Met minder verpakkingen is er ook minder afval om weg te gooien. Het afval dat overblijft wordt gescheiden en gerecycled. Verbranden is pas de allerlaatste keuze.

LOKAAL ETEN MAKEN, LOKAAL TE KOOP

GroenLinks wil dat we als gemeente lokale productie aanmoedigen en lokale verkoop makkelijker maken. We denken hierbij vooral aan voeding. We willen daarom lokale, biologische en natuurvriendelijke voedselproductie en strokenlandbouw krachtig ondersteunen. Ook willen we dat dit voedsel makkelijk te krijgen is voor alle inwoners. Hiermee voorkomen we een flink aantal auto- en vrachtwagenritten die dit normaal allemaal zouden vervoeren.

Hoofdstuk 8

LEEFOMGEVING EN VEILIGHEID

Een aantrekkelijke omgeving zorgt voor sociaal contact en verbinding. Het biedt ruimte om te spelen en bewegen. Het is in balans met de natuur en is veilig voor iedereen. In veel wijken is dit nog niet het geval, dus daar gaan we mee aan de slag.

WIJKEN ZIJN AFWISSELEND, LEVENDIG EN TOEGESPIJT OP HUN INWONERS

GroenLinks wil dat wijken afwisselend zijn. Je kunt op verschillende manier wonen (groot, klein, duur, goedkoop, huur, koop) en iedereen is welkom (oud, jong, blijvend, tijdelijk, met en zonder begeleiding). Hier zetten we bij stadsontwikkeling – in nieuwe en bestaande wijken - dan ook vol op in. Elke wijk moet een levendig wijkcentrum krijgen. In samenwerking met verschillende organisaties zorgen we voor activiteiten voor en door ouderen, jongeren en andere wijkbewoners. Hiermee voorkomen we eenzaamheid en zorgen we voor een gezonde buurt en samenleving. De wijkcentra krijgen meerdere functies. Zo is er aandacht voor kunst, cultuur, sport en de bibliotheek. Ook servicepunten van zorgorganisaties, de politie en het wijkplatform krijgen een plek. GroenLinks wil daarnaast samen met de bewoners bekijken wat een wijk nodig heeft. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan speelplaatsen, groen en bomen, ontspanning en ontmoeten in de natuur, honden-uitlaatplaatsen, mooie afvalcontainers, laadpalen en ruimte voor deelauto's.

LEVEN MET DE NATUUR

Voor een aantrekkelijke leefomgeving, maar ook vanwege steeds vaker optredende hoosbuien, hitte en droogte en vanwege de bedreigde biodiversiteit, is natuur, groen en water in de stad steeds belangrijker. GroenLinks wil daarom dat we bestaand groen en waterpartijen benutten en versterken. Dit doen we door 'natuur-inclusief' bouwen en (tijdelijke) opslag van water in woonwijken met aandacht voor goed gebruik van regenwater (niet zomaar het riool laten inlopen). We willen hier samen met het Waterschap en bewoners vorm aan geven. Denk bijvoorbeeld aan groene greppels (wadi's), natuurvriendelijke oevers en waterkanten en inspelen op bodemdaling. Ook wil GroenLinks doorgaan met het aanmoedigen van inwoners om tuintegels te vervangen door groen via Operatie Steenbreek.

BOMEN EN PLANTEN

GroenLinks wil ook meer ruimte voor bomen en planten. Meer bomen dragen bij aan de leefbaarheid van onze omgeving. Het wordt door bomen koeler in de zomer, er komen meer soorten dieren en planten ('biodiversiteit') en ze vangen CO2 op. Samen met o.a. Bomenridders

wil GroenLinks daarom het gemeentelijk bomenplan opnieuw bekijken en hierbij extra aandacht vragen voor beheer en onderhoud. We zetten in op vergroting van de biodiversiteit en GroenLinks wil daarom dat er voor groen in de stad een goede mix aan planten en bloemen wordt gekozen.

NATUURLIJK EN SOCIAAL GROENONDERHOUD

We moeten goed zorgen voor onze natuur. GroenLinks wil daarom dat er alleen natuurlijke bestrijdingsmiddelen worden gebruikt bij onderhoud en dat er een ecologisch maaibeleid komt. Waar mogelijk nodigen we bewoners uit om (een deel van) het beheer en onderhoud zelf te doen. Dit is niet alleen goed voor de natuur, het helpt ook bij de sociale relaties in een buurt. GroenLinks kiest voor een samenhangend groen/blauw netwerk door de hele stad.

VEILIGHEID STAAT VOOROP EN WORDT AANGEPAKT

Woonwijken horen veilig te zijn, voor iedereen. GroenLinks wil daarom dat in alle woonwijken een maximumsnelheid van 30 kilometer per uur gaat gelden. Ook willen we samen met bewoners bekijken welke plekken in de wijk nu als onveilig worden gezien en maken we een plan om dit aan te pakken. Hierbij proberen we onveiligheid te voorkomen door hierover na te denken bij de inrichting van een wijk, in te zetten op sociale verbinding en een schone buurt. Als het echt nodig is komen preventief fouilleren of cameratoezicht pas om de hoek kijken. Er komt speciale aandacht voor mes- en wapenbezit. GroenLinks wil met een team van jongerenwerkers, rolmodellen, influencers en ervaringsdeskundigen via social media, scholen en buurtcentra aan de slag om mes- en wapenbezit te stoppen. We zorgen voor veilige ontmoetingsplaatsen en terreinen waar evenementen kunnen worden georganiseerd.

GEEN ROMMEL OF AFVAL OP STRAAT

Zwerfafval en rommel in een wijk zorgt voor een onveilig gevoel. GroenLinks wil dit dan ook aanpakken om zo wijken netjes en opgeruimd te houden. Onze vrijwillige Zwerf-afval-pakkers (Dordtse Doorpakkers) zijn helden, we ondersteunen hen daarom ten volle. Daarnaast wil GroenLinks inzetten op het voorkomen van

zwerfafval en rommel door samen met HVC na te denken hoe we het gescheiden inleveren van afval makkelijker kunnen maken. Om de afvalscheiding en afvalvermindering aan te moedigen wil GroenLinks het tarief voor huisvuil af laten hangen van de hoeveelheid restafval. Daarvoor moeten, ook bij hoogbouw, goede faciliteiten voor afvalscheiding worden gerealiseerd.

Hoofdstuk 9

BOUWEN EN WONEN

Wonen is een recht en geen privilege. De huidige woningmarkt (huur en koop) is ongezond. Wachtlijsten voor sociale huurwoningen zijn te lang. Er is te weinig aanbod in het goedkopere koopsegment. Er wordt ook te veel ingezet op de bouw van dure woningen. De gehoopte doorstroming die daarmee op gang zou moeten komen, blijkt in de praktijk niet te werken. Het woonbeleid moet dus beter.

MEER WONINGEN, MAAR WEL OP DE GOEDE PLEK

Het tekort aan woningen is groot. GroenLinks wil dus meer nieuwe woningen, maar wil hierbij wel rekening houden met de omgeving. We willen daarom dat nieuwe woningen binnen de bebouwde kom komen. Dat kan door verdichting in de bestaande omgeving, maar ook door kleinere wooneenheden, het aanmoedigen en ondersteunen van gezamenlijke woonvormen, het ombouwen van kantoren en het experimenteren met tiny houses en tijdelijke woningen. In het buitengebied wil GroenLinks alleen bebouwing die daar past. Hierbij willen we naar een open landschap waarin mens, dier en milieu samenkomen in een agrarische en natuurlijke omgeving, waar we ook kunnen ontspannen.

DUURZAAM WONEN, MET AANDACHT VOOR DE NATUUR EN DE OMGEVING

Natuur- en waterbeheer worden onderdeel van alle bouwplannen ('natuur-inclusief bouwen'), waarbij bijvoorbeeld zonnepanelen en groene daken standaard zijn. Verder wil GroenLinks bij nieuwbouw en renovatie ook aandacht voor hergebruik van bouw materiaal ('circulair bouwen'), dat er rekening wordt gehouden met weerextremen door klimaatverandering ('klimaatadaptief bouwen') en dat we streven naar bouwen en wonen zonder impact op het milieu ('klimaatneutraal'). Bij uitbesteding aan ontwikkelaars stellen we ook deze eisen.

BOUWEN WAT NÚ NODIG IS

Het bestaande beleid rond wonen gokt op een verschuiving die in de toekomst pas zal gebeuren. GroenLinks vindt dat te onzeker en wil dat we nu actie ondernemen om het woningtekort aan te pakken. We willen dus bouwen voor wat nu nodig is. We nemen hierbij de bestaande behoefte als uitgangspunt en maken ruimte voor groei. Dit betekent dat we nu vooral inzetten op sociale huurwoningen en daarnaast op koopwoningen vanaf € 200.000. In elke wijk wil GroenLinks minimaal 30% sociale woningbouw. Deze nieuwe woningen laten we in principe door corporaties bouwen, ook als zij zelf geen grondeigenaar zijn. Als er woningen moeten worden gesloopt, zorgen we ervoor dat er voldoende betaalbare woningen terugkomen voor bewoners die in hun eigen buurt willen blijven wonen.

IEDEREEN MOET OVERAL KUNNEN WONEN

GroenLinks zet in op gemengde wijken en wil daarom ook dat iedereen overal in de stad kan wonen. Met projectontwikkelaars, verhuurders en woningcorporaties maken we afspraken om voldoende woningen voor specifieke groepen in elke wijk te maken. Denk hierbij aan ouderen, startende jongeren, mensen met een beperking, statushouders, asielzoekers, daklozen en arbeidsmigranten. Beschermd en begeleid wonen hoort daarbij. Eigen initiatieven zoals "Minidorp in de Stad"¹ en "Zo Mooi Anders"² worden van harte ondersteund vanuit de gemeente, onder andere door er locaties voor aan te wijzen.

BELEID OM OOK IN DE TOEKOMST GOED TE BLIJVEN WONEN

De problemen die nu spelen zijn er ook nog in de toekomst. GroenLinks wil daarom de woningnood, prijsopdrijving, leegstand en verloedering tegengaan (bijv. met een anti-speculatiebeding, opkoopbescherming en zelfbewoningsplicht). Bij lange leegstand wil GroenLinks leegstandboetes kunnen opleggen. De gemeente is zelf ook vaak eigenaar van gebouwen en grond en geeft het goede voorbeeld door regels in te stellen met betrekking tot bewoning en leegstand voor de panden in eigen beheer. Ook wil GroenLinks onderzoeken of de gemeente in het uiterste geval betaalbare koopwoningen kan (laten) bouwen met een 'terug verkoop-verplichting'. Als er sociale huurwoningen worden gebouwd door projectontwikkelaars maken we harde afspraken om deze woningen ook in de toekomst te behouden als sociale huurwoning.

DUURZAAMHEID IN WONINGEN

Ook bestaande woningen verdienen aandacht. GroenLinks wil daarom nog meer inzetten op het duurzamer maken van koop- en huurhuizen. Zonnepanelen, groene daken en goede isolatie zijn niet alleen goed voor de omgeving, het is ook goed voor de portemonnee. GroenLinks wil het gesprek aangaan met woningcorporaties en bewoners om alle bestaande woningen duurzamer te maken. We maken gebruik van bestaande en nieuwe subsidies en zetten in op goede voorlichting en communicatie.

¹ Zie: <https://www.minidorpindestad.nl/>

² Zie: <https://zomooianders.nl/>

Hoofdstuk 10

CULTUUR, VRIJE TIJD EN SPORT

Het gemis van sport, sociale en culturele activiteiten zijn tekenend voor de coronaperiode(s). Het gebrek hieraan versterkte eenzaamheid, verveling en ongezonde gewoontes. Samen blijven we gezond, letten we op elkaar, spelen onze kinderen met elkaar, bewegen we met elkaar en leren we van elkaar. Hiermee voorkomen we zorgkosten en sociale problemen en stimuleren we sociale verbinding.

ELKE WIJK HEEFT EEN MULTIFUNCTIONEEL WIIJKCENTRUM ALS ONTMOETINGSPLAATS

Ontmoeting is vaak de basis van onze vrije tijd. Om te zorgen dat iedereen laagdrempelig in contact kan komen met andere inwoners, wil GroenLinks dat elke wijk een wijkcentrum heeft met verschillende voorzieningen. De regie van deze centra ligt in de wijk, om zo het beste aan te sluiten bij ieders behoefte. Zij krijgen het vertrouwen, de verantwoordelijkheid en financiële ondersteuning van de gemeente. De wijkcentra hebben korte lijnen met de wijkraad of het wijkplatform, sociale wijkteams, buurtwerkers, jongerenwerkers, zorgcentra, culturele organisaties, sportverenigingen, de bibliotheek en sleutelfiguren in de wijk. Zo heeft elke inwoner vlakbij huis toegang tot zorg, cultuur, sociale activiteiten, sport en ondersteuning.

IEDEREEN MOET EEN KUNST-, CULTUUR- OF SPORTCURSUS KUNNEN VOLGEN

De drempel om mee te doen aan sport, cultuur en kunst kan hoog zijn. Het is soms te duur, te ver weg, niet toegankelijk voor mensen met een beperking, of het is gewoon niet duidelijk wat er allemaal te doen is. GroenLinks wil dat de gemeente hierin een regierol neemt en de groei van sport-, kunst- en cultuureducatie stimuleert. Zo maken we de toegang tot sport en cultuur voor kinderen, volwassenen en senioren makkelijker en betaalbaar. GroenLinks wil dat er voor iedere inwoner een cursus, vereniging of activiteit is die bij hem of haar past. Dit kan via wijkcentra, via scholen, via verenigingen, en via organisaties als Toppie en het Leerorkest.

HET ENERGIEHUIS WERKT ALS HUB MET VERBINDINGEN IN DE WIJK

Het Energiehuis doet waar het voor gemaakt is: muziek, theater en andere culturele thema's produceren voor en met alle inwoners van de stad. Vanuit een eenduidige coördinatie wordt samengewerkt en van elkaars expertise gebruik gemaakt. Het wordt het centrale culturele centrum voor heel de stad met duidelijke verbinding naar en ondersteuning van de wijken.

ATELIERBELEID EN CULTUURBUDGET

Om er zeker van te zijn dat we ook in de

toekomst kunnen genieten van kunst en cultuur, wil GroenLinks dat kunstenaars zich welkom voelen in Dordrecht. Kunstenaars zijn het zout in de pap. Dordt heeft een rijke kunstenaarstraditie. We zetten die voort als aanjagers van het cultureel klimaat en de aantrekkelijkheid van de stad. Dus een actief en wervend kunstenaarsbeleid. Organisaties van kunstenaars, zoals Pictura, moeten met kracht worden ondersteund.

We willen ook een atelierbeleid waarmee ruimte wordt gegeven aan kunstenaars. Ook wil GroenLinks een vast cultuurbudget dat meegroeit met het aantal inwoners. Dit geld wordt gebruikt ter ondersteuning van kunstenaars, draagt bij aan kunst en cultuur in het onderwijs en heeft flexibele budgetten voor kortlopende cultuurprojecten.

DE BIBLIOTHEEK WORDT ONDERSTEUND

De bibliotheek heeft een centrale rol in de samenleving. Zij werkt aan (digitale) geletterdheid, helpt bij taalonderwijs, heeft een rijk activiteitenprogramma en is de huiskamer van de stad. Dit kan zij alleen doen en zijn met genoeg geld. GroenLinks wil daarom dat de bibliotheek wordt ondersteund door de gemeente. Ook worden in de wijkcentra afhaalpunten mogelijk gemaakt. Daarnaast wil GroenLinks dat de gemeente ervoor zorgt dat iedere school een Bibliotheek op School heeft in samenwerking met Bibliotheek AanZet.

KUNST HOORT IN DE OPENBARE RUIMTE EN WE ZORGEN ER GOED VOOR

We hebben veel kunst in onze openbare ruimte, maar er wordt niet altijd goed voor gezorgd. GroenLinks wil daarom een inventarisatie van de staat van alle openbare kunstwerken, zodat we een beheer- en behoudsplan kunnen maken. Ook willen we dat kunst onderdeel blijft van onze gemeenschap. Daarom wil GroenLinks de 1%-regeling opnieuw invoeren, waarbij elk nieuwbouwproject 1% van het budget moet besteden aan openbare kunst. We zien hierin Street Art als een verrijking en investeren in jeugd- en jongerencultuur.

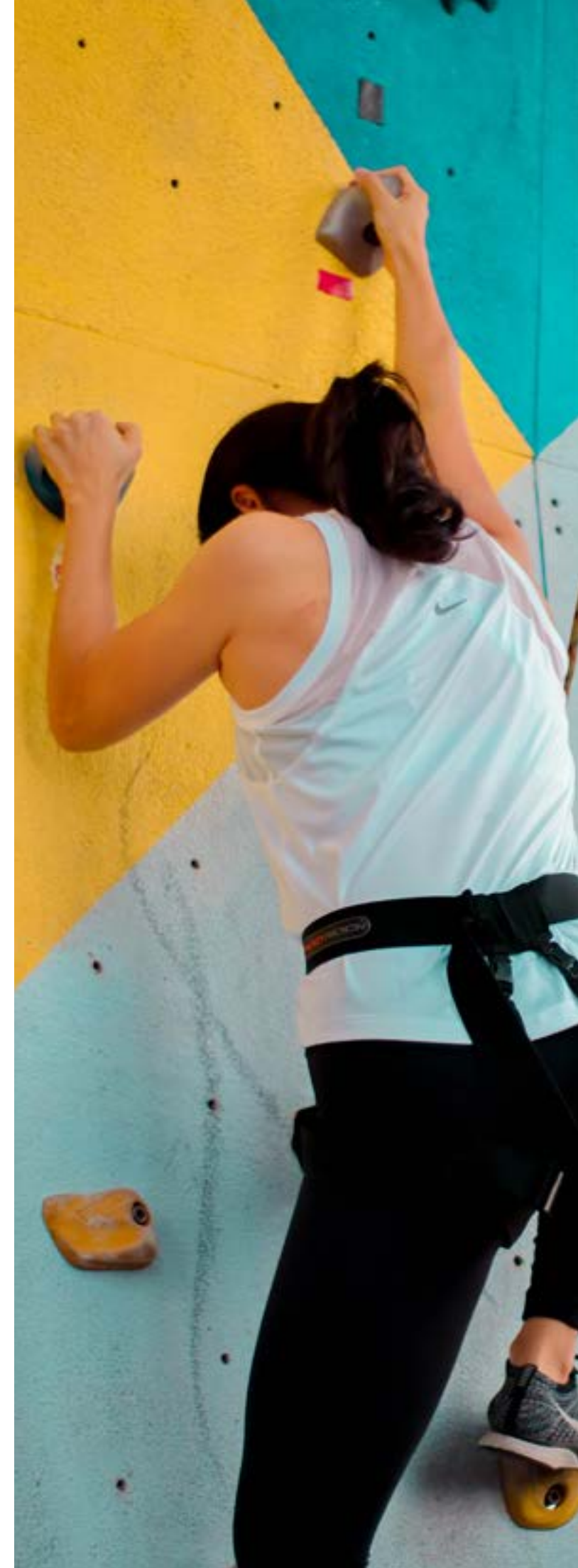
EVENEMENTEN DOEN WE SAMEN EN DUURZAAM

Evenementen zijn van de hele stad, niet alleen

van de wijk waarin ze plaatsvinden. GroenLinks wil daarom dat grote evenementen worden verbonden aan lokale activiteiten via de wijkcentra. Hiervoor zien we een mooie kans voor podiumplaatsen in elke wijk. Ook willen we dat de gemeente duurzaamheidseisen stelt bij het verlenen van een evenementenvergunning. Hierdoor blijft de impact van (grote) evenementen op het milieu beperkt en zorgen we voor bewustwording bij bezoekers.

WE ZORGEN VOOR VEILIGE, PASSENDE EN DUURZAME MANIEREN OM TE SPELEN EN BEWEGEN

Iedereen moet kunnen bewegen en spelen. GroenLinks wil daarom dat er in elke buurt een veilige en groene speelgelegenheid is met ten minste één toestel dat geschikt is voor kinderen met een beperking. In de openbare ruimte worden mogelijkheden gemaakt voor actieve en groene recreatie. We denken hierbij bijvoorbeeld aan veilige en goed verlichte fiets- en wandelpaden met vooraf uitgezette routes. Ook wil GroenLinks dat de gemeente extra inzet op groene speelpleinen en verduurzaming van sportzalen en speelgelegenheden.

Hoofdstuk 11

BURGERPARTICIPATIE EN DEMOCRATIE

Vaak ervaren inwoners een grote afstand tot het dagelijks bestuur van de stad. Ook voelen zij zich vaak niet gehoord en gezien. Dit kunnen we oplossen. We gebruiken de kennis, ideeën en ervaring van onze inwoners en maken hiermee onze stad beter. GroenLinks wil dus ook dat inwoners en lokale organisaties meer mee kunnen denken en werken binnen de gemeente. Ook willen we dat er aandacht is voor de manier waarop de gemeente werkt en informatie deelt met inwoners. Transparantie is voorwaarde voor democratie.

INWONERS KRIJGEN MEER INSPRAAK EN MEER ZEGGENSCHAP

De stad is van ons allen. GroenLinks wil daarom ook dat inwoners en organisaties breed uitgenodigd worden om mee te denken bij nieuwe initiatieven, ook bij regionale samenwerking. Ook wil GroenLinks dat initiatieven vanuit de inwoners worden ondersteund door de gemeente. Als de gemeente iets nieuws wil doen, krijgen alle inwoners en lokale organisaties de uitnodiging en kans om mee te denken. Voorstellen en initiatieven van burgers en organisaties worden serieus genomen. Als ervan wordt afgeweken, wordt dat duidelijk beargumenteerd. Participatie door alle belanghebbenden bij beslissingen in het kader van de Omgevingswet (die in 2022 ingaat) wordt door de gemeente intensief bevorderd en gefaciliteerd. GroenLinks wil dat iedereen weet waar men aan toe is en begrijpt waarom keuzes zijn gemaakt.

ER KOMEN ADVIESPLATFORMS VOOR ALLE GROEPEN INWONERS

Om te zorgen dat we de standpunten van alle inwoners meenemen in hoe we werken, wil GroenLinks dat er adviesplatforms komen. Hier komen mensen (eventueel digitaal) samen die in eenzelfde doelgroep zitten of een thema belangrijk vinden. Denk hierbij aan jongeren, ouderen, mensen met een beperking of thema's als economie, klimaat of zorg. In de platforms zit een goede afspiegeling van verschillende belangen en de gemeente is zelf ook altijd aanwezig. Ze werken in openheid en creativiteit. Daarnaast wil GroenLinks dat er door de gemeenteraad een burgerberaad ingesteld kan worden bij grote vraagstukken, waarbij inwoners via een loting en tegen een vergoeding worden uitgenodigd om mee te denken met de gemeente. De gemeente communiceert open, op tijd en in duidelijke taal. Inwoners hebben het recht om te weten wat er speelt. We willen dan ook dat alle relevante informatie altijd op tijd en compleet wordt gedeeld vanuit de gemeente. Dit doen we op een manier die voor iedereen toegankelijk en te begrijpen is.

WE ZIJN KRITISCH OVER BESLISSINGEN DIE GEBASEERD ZIJN OP BESCHIKBARE STATISTIEK OF BIG DATA

De gemeente heeft veel informatie over haar inwoners. Deze informatie ('data') wordt ook wel gebruikt om beslissingen te maken of ondersteunen. Maar, in veel data zitten vertekeningen waarmee vooral ondervertegenwoordigde groepen worden benadeeld, of verbanden worden gelegd die niet op individuen toepasbaar zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de Toeslagenaffaire waarbij beslissingen werden genomen op basis van nationaliteit. GroenLinks wil dat de gemeente kritisch kijkt naar het gebruik van algoritmes en data-gestuurde beslissingen en waar nodig haar systemen aanpast. Experts zoals bijvoorbeeld de Datawerkplaats van de Universiteit Utrecht en het instituut Waag worden hiervoor ingeschakeld om mee te kijken en denken.

DE STAD IS VAN ONS ALLEMAAL EN DAT VRAAGT OM SAMENWERKING

GroenLinks wil graag dat we politiek van iedereen maken. We vragen daarom een 'samen met de burger'-houding van alle bestuurders, ambtenaren en politici. Ook in de gemeenteraad werken we samen. GroenLinks wil dan ook onderzoeken of het haalbaar is om een raadsprogramma op hoofdlijnen samen te stellen en geen collegeprogramma. Het college van B&W wordt op basis van dat raadsprogramma samengesteld, zodat iedereen vertegenwoordigd is in het gemeentehuis. Hierdoor vergroten we de betrokkenheid van onze inwoners bij de lokale politiek. Er wordt natuurlijk ook veel samengewerkt buiten onze eigen gemeente. Hierin wil GroenLinks het principe 'samen-met-de-burger' aanhouden.

Hoofdstuk 12

FINANCIËEL BELEID EN TRANSPARANTIE

Plannen kosten geld. Een ander beleid vraagt om andere financiële keuzes. Daarvoor is draagvlak en transparantie nodig. En lef om die keuzes te maken.

Weinig burgers voelen zich betrokken en gehoord als het gaat om het financiële beleid van de gemeente en de keuzes die worden gemaakt. Gemeentelijke financiën zijn best complex, maar ook vaak veel minder transparant dan zou kunnen. Bijvoorbeeld als het gaat om grote investeringen, de financiële doorrekening daarvan en de aannames die aan dergelijke berekening ten grondslag liggen. De inwoners van Dordrecht betalen aan de gemeente Dordrecht. Dat geld wordt gebruikt om de plannen en ambities waar te maken. Daarom is het belangrijk dat de inwoners van Dordrecht worden geïnformeerd over de financiën van de gemeente, op een overzichtelijke en begrijpelijke manier. Want alleen dan kunnen inwoners de financiële keuzes van de gemeente goed begrijpen en er waar nodig ook kritische vragen over stellen.

DUIDELIJKE COMMUNICATIE

GroenLinks wil dat de gemeente zo veel mogelijk in begrijpelijke en bondige taal communiceert met de inwoners van de stad. Dat maakt het makkelijker om tot een besluit te komen, omdat er geen inwikkelde documenten hoeven te worden bestudeerd. Daarnaast wil GroenLinks dat voor de 10 grootste investeringen per jaar de informatie op één pagina wordt beschreven en op een begrijpelijke manier en op tijd wordt gepresenteerd aan de inwoners. Op die samenvatting moeten de voordelen, nadelen, financiële gevolgen, aannames en onzekerheden van de financiële plannen worden beschreven.

FINANCIËLE ONDERSTEUNING VOOR DE RAAD

GroenLinks wil dat de raad de mogelijkheid krijgt om een eigen specialistische partij in te schakelen om een objectieve beoordeling te kunnen maken over de financiële voorstellen van de gemeente. Dit moet een vast onderdeel zijn van het besluitvormingsproces en door de gemeente gefaciliteerd worden.

FINANCIËLE EXPERTISE BINNEN DE GEMEENTE

GroenLinks wil dat de gemeente bij het invullen van financiële functies binnen de gemeente zo min mogelijk gebruik maakt van tijdelijke, externe inhuur. Enerzijds om daarmee een principe van goed werkgeverschap na te streven, door vaste contracten te creëren. Anderzijds om te zorgen dat geen kennis verloren gaat binnen de gemeente.

KORTE TERMIJN & LANGE TERMIJN GEVOLGEN

Bij financiële keuzes zijn er gevolgen voor de korte termijn en voor de lange termijn. GroenLinks wil dat de gevolgen voor de lange termijn zwaarder wegen in de besluitvorming en wil dit ook vastleggen in het financieel strategisch beleid.

HOE GAAN WIJ ONZE PLANNEN FINANCIEREN

Dit verkiezingsprogramma staat bol van de goede ideeën, plannen en ambities. Om die te kunnen betalen wil GroenLinks:

- De zogenaamde bestemmingsreserves opnieuw verdelen. De 368 miljoen euro die is ontvangen door het verkopen van de aandelen van Eneco zijn hier een onderdeel van.
- Een beperkte verhoging van de OZB, de belasting op woningen en bedrijfspanden. Waar mogelijk willen we die inkomensafhankelijk maken.
- Dat de gemeente de begroting alleen gebruikt voor uitgaven waar de gemeente verantwoordelijk voor is en zogenaamde oneigenlijke uitgaven schrapt. Bijvoorbeeld de gemeentelijke bijdrage aan de exploitatie van de Kiltunnel, omdat de tunnel geen gemeentelijke, maar landelijke infrastructuur betreft.

COLOFON

Het verkiezingsprogramma is opgesteld door de programmacommissie, bestaande uit:

- Willy Leferink, voorzitter programmacommissie
- Frans-Bauke van der Meer
- Jorgos Davrados
- Gerard Los
- Saskia Mispelblom

We bedanken alle Dordtenaren en organisaties die hun inbreng op dit verkiezingsprogramma hebben gegeven.

REDACTIE

Judith Westeneng, Nienke Blauw, Lotte Wilms

VORMGEVING

Kevin Rietveld-Hagedoorn

dordrecht.groenlinks.nl

